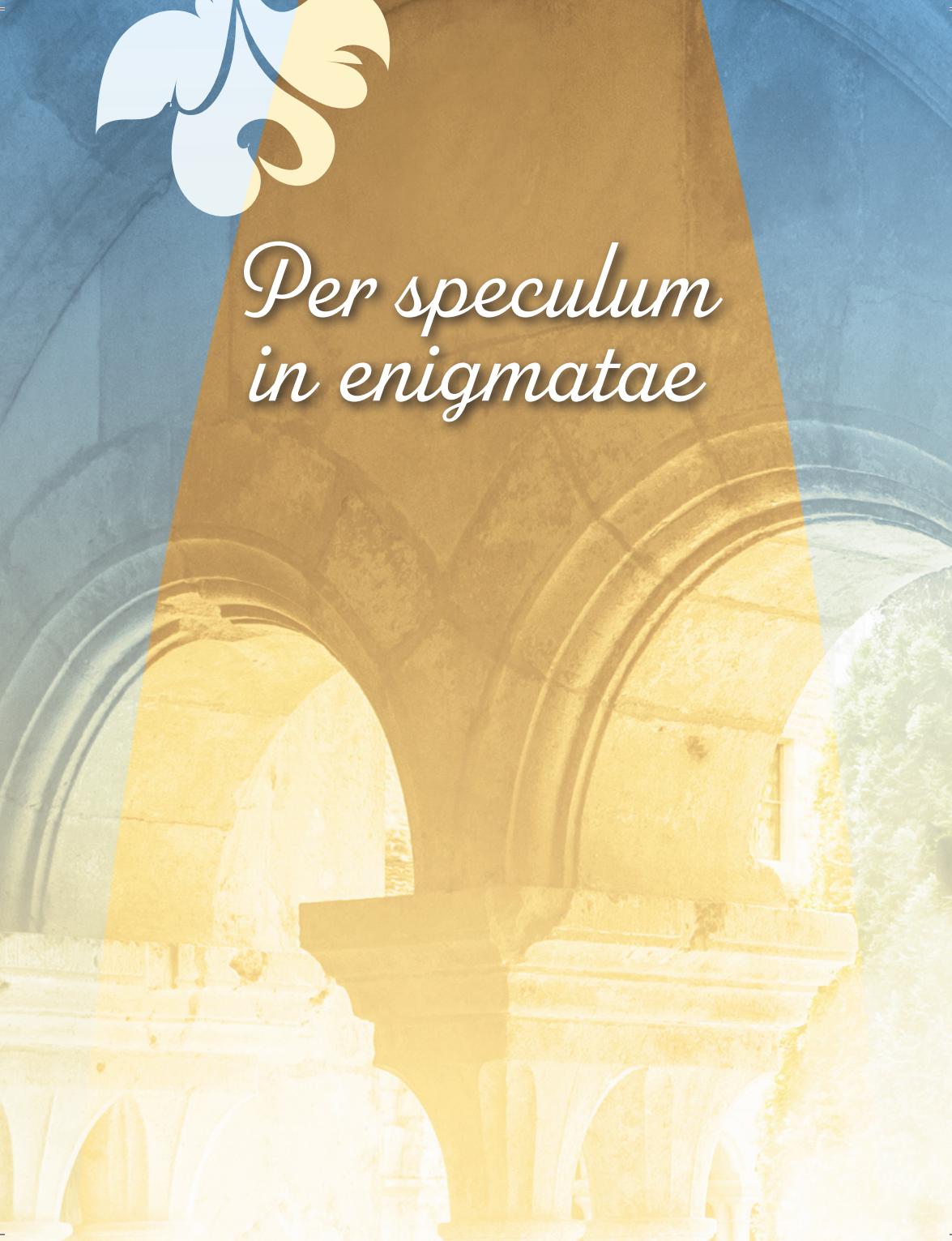

*Per speculum
in enigmatae*

Tervetuloa
Taiteen
temppelein!

Konserttisarja Per speculum in enigmae
tae juhlistaa ruusuristiläisiä säveltäjiä,
Erkki Melartin, Helvi Leiviskä, Juhani Pohjanmies sekä Ahti Karjalainen.

Konserttisarja on osa Ruusu-Risti ry:n 100-vuotisjuhlavuotta. Ohjelmisto koostuu näiden neljän säveltäjän teoksista, he olivat aikalaisia keskenään, he olivat mestari ja oppipojat, sillä Leiviskä, Pohjanmies ja Karjalainen olivat Melartinin sävellyksen ja musiikkinteorian oppilaita.

Konserttisarja on nimetty Erkki Melartinin latinankielisen pianosarjan mukaan, nimi on lainaus Paavalin 1. Korinttilaiskirjeestä 13:12, Kuvastimesta, arvoituksen tavoin. Konserttisarjan ohjelmistovalinnoilla jatkamme ruusuristiläistä esittäävää musiikkiperinnettä, kuvastimen tavoin ne heijastavat säveltäjien henkisyttä ja ruusuristiläisyyttä.

Konserttisarja toteutetaan rakkaudesta musiikkiin, se juhlistaa suomalaista musiikkia tuomalla esiin suomalaisia säveltäjiä sadan vuoden takaa. Mutta konserttisarja juhlistaa myös tätä päivää, juri tätä sinun hetkeäsi, kun kuuloaisesti avulla ylität näkyvän aineellisuuden rajan ja luot yhteyden elävään musiikkiin. Tätä päivää juhlistavat myös konserttisarjan toteuttavat nuoret muusikot. Konserttisarjan taiteellisesta suunnittelusta vastaa pianisti ***Pinja Ukkola***. Hän opiskelee pianonsoittoa Sibelius-Akatemiassa eli samassa suomalaisen musiikkikulttuurin kivijalassa missä myös kaikki konserttisarjan säveltäjät ovat opiskelleet, esiintyneet, opettaneet, rehtoroineet tai kirjastoa ja nuotistoa hoitaneet.

Konserttiohjelma

E. Melartin Per speculum in enigmatae op. 93
1. *Katedralen*
Pinja Ukkola, piano

J. Pohjanmies Elämän valot (Jussi Snellman), kokoelmasta Hengellisiä duettoja
Jenni Jurmu, sopraano
Ilmari Leisma, tenori
Jussi Littunen, piano

E. Melartin Onneni saari op. 32/3 (Jussi Snellman)

A. Karjalainen Kuun silta op. 32b (Terttu Pajunen-Kivikäs)
Ilmari Leisma, tenori
Jussi Littunen, piano

J. Pohjanmies Tähtien välkkeessä (Aune Krohn) kokoelmasta Hengellisiä duettoja
Jenni Jurmu, sopraano
Ilmari Leisma, tenori
Jussi Littunen, piano

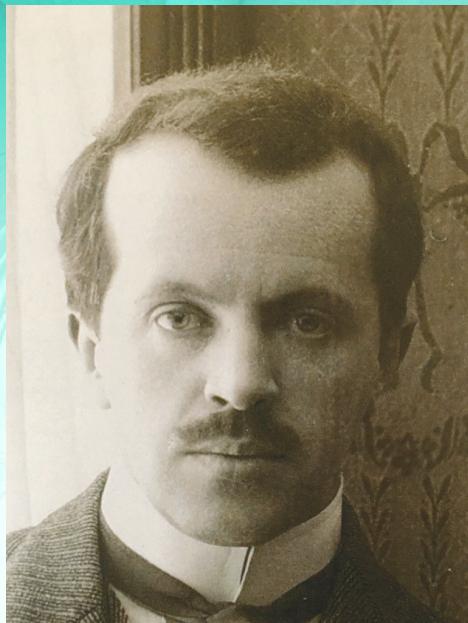
E. Melartin Stjärnor op. 151 no. 3 (Jonas Love Almqvist)
Fanny Hellström, mezzosopraano
Jussi Littunen, piano

- H. Leiviskä** Impromptu
Salla Kakkuri, viulu
Jussi Littunen, piano
- Psalmi 40 op. 22/3 (Raamattu)
- Nouse, ole kirkas (Jes. 60: 1-2, 20)
Jenni Jurmu, sopraano
Pinja Ukkola, piano
- A. Karjalainen** Muunnelmia soolosellolle hengellisestä
sävelmästä Oulun seudulta op. 98
Alma Antila, sello
- E. Melartin** Maria Guds Moder op. 151/2 (Ragnar Ekelund)
Fanny Hellström, mezzosopraano
Jussi Littunen, piano
- J. Pohjanmies** Kehtolaulu op. 19,
Jussi Littunen, piano
- Neitsyt Marian kehtolaulu (Oiva Paloheimo)
Fanny Hellström, mezzosopraano
Pinja Ukkola, piano
- Talvi-iltana (Einari Vuorela)
Jenni Jurmu, sopraano
Pinja Ukkola, piano
- H. Leiviskä** Pianokvartetto op. 1, II osa Andante
Salla Kakkuri, viulu
Maria Vuorinen, alttoviulu
Alma Antila, sello
Pinja Ukkola, piano

*"Jos vain saisi
säveltäää, se on
päivittäinen
rukoukseni"*

Erkki Melartin (1875-1937)

Melartin oli kutsumukseltaan ensisijaisesti säveltäjä, mutta jo vuonna 1901 hänet kiinnitettiin Helsingin Musiikkioipiston (vuodesta 1924 alkaen Helsingin Konservatorio ja vuodesta 1939 alkaen Sibelius-Akatemia) musiikin teorian ja historian opettajaksi sekä sittemmin vuonna 1911 johtajaksi, missä tehtävässä hän työskenteli syksyn 1936 eli lähes kuolemaansa asti. Melartinin opettajaura muodostui yhteensä miltei 30 vuoden mittaiseksi, hän on vaikuttanut keskeisesti suomalaisen musiikkikoulutuksen kehittämiseen, pedagogiikkaan ja monien säveltäjäsukupolvien kasvattamiseen. Lisäksi Melartin työskenteli kapellimestarina ja oli aikansa musiikkielämän monipuolin vaikuttaja, järjestöjen ja asiantuntijalautakuntien jäsen sekä nuorten säveltäjien kannustaja.

Erik Gustaf Melartin syntyi Käkisalmella, vietti varhaiset kouluvuodet Savonlinnassa ja muutti 17-vuotiaana opiskelemaan musiikkia Helsinkiin. Sävellysopintonsa hän viimeisteli Wienissä vuosina 1899-1901. Melartinin opiskelevuodet asettuivat Suomen taiteen kultakaudeksi nimetylle 1890-luvulle, musiikin ja esoterian yhteyksiä ilmentävän karelianismin ja symbolismin aikakaudelle. Vuodet 1908-1911 Melartin työskenteli Viipurin musiikkielämän kehittäjänä ja nuorison taidekasvattajana, hän perusti Viipuriin orkesterikoulun, jossa hän toimi johtajana, opettajana ja kapellimestarina. Melartin loi Keski-Eurooppaan merkittävät ammatilliset verkostot ja hänen kansainvälinen toimintansa oli laajaa.

Erkki Melartinin sävelkieli sisältää sävyjä kansallisromantiikasta, impressionismista ja ekspressionismista. Hänen lähes kaikkia musiikkilajeja edustava sävellystuotanto sisältää kuusi sinfonialla, orkesteri- ja kamarimusiikkia, 350 pianoteosta, yli 300 laulua, oopperan Aino, baletin Sini- nen helmi, näytelmämusiikkia, lastenlauluja, pari sataa karjalaisista kansanlau- lusovitusta ja jopa iskelmiä salanimellä Eero Mela. 1920-luvulta alkaen Melartin toimi vuosia Ruusu-Ristin musiikkimes- tarina, hän sävelsi useita teoksia järjestön tilaisuuksiin sekä rituaalimusiikkia järjes- tön sisäiseen kouluun.

Melartin oli mentalisesti edistyksellinen kokeilija korostaen, että

"musiikki ilman sisältöä on vain tek- nillistä taitoa, joka ei ketään kiinni- nosta. Askartelu säveltämistyössä, kamppailu muotoprobleemien kanssa, sisäisen logiikan tavoittelua ja seuruste- lu ihmiskunnan suurten henkien kans- sa ovat terveellistä treenausta ja ih- misen ominaispainoa kartuttavaa."

Taiteilijana, pedagogina ja taidekasvat- tajana Erkki Melartin avasi oppilaiden silmät näkemään kauneutta ja taidetta, hänen kerrotaan valloittaneen oppilaat ystävällisyydellään, poistaneen heistä pelon ja houkutelleen esiiin jokaisen par- haimmat ominaisuudet. Melartin tunnis- ti oppilaiden taiteellisen lahjakkuuden,

hän uskoi taiteelliseen luomisvoimaan ja sai taitavin pedagogisin keinoin heidät astumaan luovan ilmaisun taikapiiriin, missä jokainen voi täydellistä omaksi itsekseen.

Helvi Leiviskä kuvailee sävellyksenopettajaansa ominaispiirteinä olleen hyväntah- toisuuden, missä oli jotakin velvoittavaa ja samalla jotakin niin luottamuksellista ettei hänen tunneilleen kehdannut men- nä osaamatta läksyjään. Nuorena sävel- lyksenopiskelijana vuonna 1920 Leiviskä luonnehti Melartinin opetusmetodia: "Hän aina soittaa itse kirjoituksemme, kuuntelee kauhean tarkasti jokaista sointua ja huomauttaa siinä samalla. Melartin panee minut soittamaan itse kappaleeni."

Leiviskä liittää toisiinsa Melartinin sävellyksenopettajan ja kasvattajan roolit, opettaja pystyi herättämään oppilaissa kipinän suurien musiikkiin liittyvien aat- teiden leimahtamiseksi sekä toivoi oppi- laan löytävän oman itsensä, omat mah- dollisuutensa ja oman tahtonsa. Melartin mieluummin lohdutti oppilasta kuin arvosteli yksityiskohtia ja aina rohkaisi jatkamaan työtä.

Leiviskä luonnehti Melartinia ihmiseksi, jonka periaatteena oli *"nähdä hyvää kaikessa ja kaikissa, tajuta täydellisyys vajavaisuudessa, suuri pienessä."*

Helvi Leiviskä

(1902-1982)

Helvi Leiviskä pohitti esseessään vuonna 1938 ”Mistä on kotoisin se pyhä hartaus, joka toisinaan sävelten välityksellä valtaa koko olemuksemme, valtaa sen niin kokonaan, että tunnemme kohoavamme uuteen elämään, siihen, jossa ei ole kuolemaa eikä kurjuutta, vaan jossa vallitsee suuri jumalallinen rauha ja ilo?”

Helvi Lemmikki Leiviskä syntyi Helsingissä ja aloitti pianotunnit kahdeksavuotiaana. Ensimmäisen sävellysinnointuksensa hän koki 15-vuotiaana, *”silloin odottamatta kuului uusi sävellys aivan selvänä ja valmiina, näkyivät nuotitkin ja sävellaji, E-duuri.”* Tämä ensimmäinen sävellys on säilynyt nimellä Kevätiloa.

Leiviskä kirjautui Helsingin musiikkiopistoon 16-vuotiaana tavoitteenaan valmistua pianonsoitonopettajaksi, mutta jo opintojen alussa hän aloitti myös sävellyksen opiskelun Erkki Melartinin oppilaana. Helvi Leiviskä suoritti ensimmäisenä suomalaisena naisena sävellysdiplomin vuonna 1927. Hän jatkoi sävellysopintoja Wienissä vuosina 1928-1929 ja palattuaan Suomeen täydensi yksityisesti orkestraatio-opintojaan. Säveltämisen ohella Leiviskä työskenteli Sibelius-Akatemiassa aluksi kirjaston- ja sittemmin nuotistonhoitajana vuosina 1933-1968. Hän opetti pianonsoittoa ensin yksityisesti vuodesta 1922 ja vuosina 1929-1938 Helsingin Sivistysjärjestöjen Kansankonservatoriossa. Lisäksi Leiviskä toimi musiikkikriitikkona vuosina 1957-1961 sekä kirjoitti musiikkifilosofisia artikkeleita ja esseitä.

"Esimerkiksi pasuuna pianissimossa kuultuna on värisoinnultaan valkoinen, juhlallinen, pyhä."

Helvi Leiviskä on ensimmäinen tunnustettu suomalainen naissäveltäjä ja aikansa ainoa suomalainen naissinfoonikko. Hän loi voimakkaita, suurimuotoisia ja jylhiä orkesteriteoksia. Leiviskä oli pianisti, joka tiesi miten pianolle sävellettääni kii tollisesti ja loistokkaasti. Hänen sävellystuotanto sisältää kolme sinfonialla sekä yksiosaisen sinfonian, Sinfonia brevis. Leiviskä sävelsi myös pianokvarteton, pianokonsertton, viulusaatin sekä orkesterisarjoja, pianosonaatteja, piano-kappaleita ja vokaaliteoksia. Leiviskän vokaalituotanto on laaja, sisältäen yksinlauluja pianon ja orkesterin säestyksellä, kuoroteoksia a cappella, kuoro- ja orkesterikantaatteja sekä puhekuoroteoksen. Hän sävelsi myös musiikin elokuvaan Juha. Leiviskä piti kolme omaa sävellyskonserttia vuosina 1935-1948. Hänen musiikillisesti luova kyky säilyi myöhään ikään asti.

Erkki Melartin kirjoittaa Helsingin Muusikkipiston kunniakirjassa 9.1.1928:

"Neiti Helvi Leiviskä kirjoitettiin Helsingin Konservatorion vakinaiseksi oppilaaksi syyskuussa 1919, siiritysen jatko-osastolle 1922 ja on keskeyttämättä opiskellut siinä syyslukukauden 1927 loppuun saakka. Harvinaisen suurilla musikaalisilla lahjoilla varustettuna on hän ahkerasti ja järjestelmällisesti niitä kehittänyt, joten hänen monipuolinen opiskelunsa on vienyt hänet paljon yli tavallisen opilasasteen ja tehnyt hänestä jo monessa suhteessa itsenäisen taiteilijan. Tämä on sitä merkillisempää kun hän miltei koko opintoaikanaan on kehittelyt kahta eri kykyä itsessään, säveltäjän ja pianistin."

Helvi Leiviskä opiskeli sävellystä Erkki Melartinin johdolla vuodet 1919-1927, opettajalla oli syvälinnen vaikutus Leiviskään ja ajan ollen opettaja-oppilassuhde kehittyi ystävyydeksi. Myös Pekka Ervastilla, Ruusu-Risti ry:n perustaja-johtajalla, Leiviskä luonnehti olleen erittäin syvälinnen käsitys musiikin olemuksesta ja tärkeydestä. Hän pitääkin Ervastia yhtenä tärkeimmistä tekijöistä musiikillisessa kehityksessään. Leiviskä esiintyi aktiivisesti pianistina Ruusu-Risti ry:n tilaisuuksissa useilla paikkakunnilla Suomessa yksin sekä yhdessä Juhani Pohjanmiehen kanssa.

Juhani Pohjanmies kysyi Leiviskältä haastattelussa vuonna 1935, mikä johti hänet säveltäjän uralle: ”Olin soittanut pianoa aika monta vuotta, jolloin kaikki kappaleet alkoivat maistua puulta. Seurasi kahden vuoden sielullinen kriisi. Minusta tuntui kuin olisin ollut jonkinlainen koristekasvi. Ajattelin ruveta diakonissaksi. Kadehdin nuorempaa siskoani, kun tämä improvisoi pianolla. Sitä minäkin olisin tahtonut osata. Sitten eräänä kevätaamuna äkkiiä kuulin ja näin aivan uuden sävellyksen niin selkeästi, että oli pakko etsiä paperia ja kynää. Siitä se alkoi.” Lisäksi Pohjanmies kysyi Leiviskän mielipiteen eri musiikkisuuntauksista:

”Musiikkiin on todettu kätkeytyvän sielunelämää alkemiallisesti muuttavia voimia. Meillä ihmisillä on kuitenkin luontainen halu estää nütä toimimasta: turhamaisuus, itsekkyys ja itsераккаус. Henkisen kasvun ehtona on, että tahdomme edistyä... Musiikki on itsessään elämänoimaa, joka on ikuisuudesta kotoisin.”

Helvi Leiviskä näki musiikin väleinä: ”*Näen usein värijä säveltäässäni. Esimerkiksi d-molli, joka on lempisävelajini, esiintyy usein syvän sinisenä, melkeinpä violettiin vivahtavana ja vaikuttaa ibanan hyväär tekevänä koko olemukseeni. Toiset sävellajit taasen saavat aikaan muunlaisia värivalaitelia, samoin kuin eri soittimetkin. Esimerkiksi pasuuna pianissimossa kuultuna on värisoinnultaan valkoinen, juhlallinen, pyhä.*”

Vuonna 1946 Leiviskä vastasi kysymykseen, mitä säveltaide voi tehdä maailmantilan parantamiseksi: ”*On ihmisiä, jotka etsivät todellista sisältöä, todellista uskonnollista elämää, ilman dogmeja ja seremonioita. Näiden ihmisten musiikillinen kaipuu on vakavaa, he etsivät musiikin ydintä, sitä kuolementonta kipinää, sitä jotakin, joka vasta saa säveltaiteen kestämään vuosisadasta toiseen.*”

Helvi Leiviskälle musiikki oli eettinen voima. Olennaisempaa kuin taiteen tyylien kehitys hänelle oli musiikin kyky välittää ihmisen ja pyhän välistä suhteita. Leiviskä tarkastelee esseissään taiteen yhteyksiä ihmisen kaikkein pyhimpien kokemusten kanssa ja virittää pohdinan kauneuden olemuksesta: ”Kauneus on sopusointua muodoissa, väreissä ja sävelissä. Säveltaiteen olemus ei tyhjenny kauneuskäsitteseen. Se ei ainoastaan ole jotakin vaan siihen kätkeytyy myös tulla jokiskin. Leiviskän mukaan tämä on taiteen eteenpäinvienvi voiman prinsiippi. Se voi viedä meidät johonkin uuteen, avata portit henkiseen todellisuuteen ja ikuisuuden tajuamiseen.

Juhani Pohjanmies

(1893-1959)

Juhani Pohjanmies kirjoitti vuonna 1946 vaimolleen "Pidän pitkästä paussista jonka päällä on fermaatti. Hiljaisuus on parasta. Silloin voi ajatella. Tai kuunnella sanaa alttarin vaiheilta: - - Suurin nüistä on - - Paussin aikana ovat ihmiset rehellisiä. He kertovat silloin mitä ovat. Rehellistä voi rakastaa."

Jalmari Juhani Aleksanteri Pohjanmies, syntyi Helsingissä ruotsinkieliseen perheeseen, hänen nimi oli alkujaan Hjalmar Johan Aleksander Lindfors. Pohjanmies valmistui kanttori-urkuriksi vuonna 1914 Helsingin lukkari-urkuri-koulusta opettajanaan Oskar Merikanto. Urkujensoiton opiskelua Pohjanmies jatkoi Helsingin Musiikkiopistossa (nykyinen Sibelius-Akatemia) ja sai sävellyksen opettajakseen Erkki Melartinin. Vuonna 1922 Pohjanmies jatkoi-opiskeli urkujensoittoa ja sävellystä Leipzigin konservatoriossa.

*vaikeuksia
kaihtamaton
hurjapää.*

Urkurin ja urkumusiikin säveltämisen lisäksi Pohjanmies oli pianisti ja piano-musiikin säveltäjä. Hänen sävellys-tuotanto sisältää kantaatteja, piano- ja urkuteoksia, hengellisiä duettoja, kuoro-teoksia, yksinlauluja (mm. J. Siljon, U. Kailaan ja L. Pohjanpään runoihin), lastenlauluja sekä näytelmä- ja elokuvamu-siikkia. Pohjanmies sävelsi myös iskelmiä salanimellä Salamanteri.

Urkurina Pohjanmies toimi ensin Tampereella ja sittemmin Helsingissä sekä kanttori-urkurina Jyväskylän kaupunkiseurakunnassa vuosina 1919-1928. Lisäksi hän antoi tunteja Jyväskylän seminaarissa soitonopettajana ja työskenteli oppikoulujen laulunopettajana. Jyväskylän periodi oli monipuolista aktiivista aikaa Pohjanmiehen elämässä, hän sävelsi runsaasti keskittyn kunnianhimoisiin sävellysmuotoihin. Lisäksi Pohjanmies osallistui Jyväskylän Kaupunginkirkon urkujen suunnittelun ja tarkasti lähikirkkojen urkuja. Pohjanmies joutui kuitenkin jättämään Jyväskylän kaupunkiseurakunnan urkuriin tehtävän vuonna 1928 ajauttuaan ruusuristiläisen elämänkatsomukseen vuoksi erimielisyyksiin seurakunnan johdon kanssa.

Vuodesta 1924 alkaen Pohjanmies sävelsi musiikkia Ruusu-Ristin tilaisuuksiin ja järjestön perustaja-johdaja Pekka Ervast kutsui Pohjanmiestä "hovisäveltäjäksi". Pohjanmies esiintyi usein Ruusu-Ristin tilaisuuksissa yksin sekä yhdessä Helvi Leiviskän kanssa.

Juhani Pohjanmies oli vaikeuksia kaihtamaton hurjapää. Jyväskylästä lähtö päätti hänen uransa kirkkomuusikkoona, mutta avasi uran urkujensuunnittelijana, kun hänet kutsuttiin Kangasalan Urkutehtaan palvelukseen. Pohjanmies oli urkurakentamisen uudistaja, vuodet 1936-1942 hän toimi urkujen suunnittelijana, piirtäjänä ja urkutehtaan apulaisjohtajana. Hän suunnitteli ja piirsi noin 80 urut, edelleen käytössä ovat hänen suunnittelemat Oulun tuomiokirkon 62-äänikertaiset urut.

Pohjanmiehen kohdalla taiteilijous ja musiikillinen keksintä merkitsivät kanttorin ja konsertiurkuriin, säveltäjän ja pianistin, laulun- ja soitonopettajan, kuoron ja amatööriorkestereiden johtajan, oppimateriaalien ja soittimien kehittäjän sekä kirjailijan ja musiikkikriitikon yhdistymistä. Pohjanmiehellä oli vaikeuksia kirjoittaa sävellyksiä, sillä hän improvisoi paljon ja kehitti sen vuoksi nuotinkirjoituskonneen. Hän kehitti koulun laulunopetuksen tueksi säestyssoittimia, kuten koulu- ja pianokanteleen sekä laati ensimmäisen sointuastemerkeillä varustetun lasten laulukirjan ja oppaan harmoninsoittajille. Pohjanmies julkaisi myös musiikin oppikirjan Koraali-koulu sekä kolme tieteisromaania.

1920-luvulla Pohjanmies konsertoi ahkeasti pianistina, esitti omia sävellyksiään ja esiintyi usein laulajien kanssa. Hänen varhaisia pianoteoksia pidetään vaikuttavina, mutta valitettavasti juuri näiden teosten nuotit ovat toistaiseksi kadoksissa. Pohjanmiehen toinen pianistisesti aktiivinen kausi ajoittui 1940-luvulle hänen asuessa Lahdessa ja toimiessa pianonsoitonopettajana Viipurin Musiikkiopistossa vuosina 1942-1945. Vuodesta 1942 alkaen Pohjanmies loi uuden merkittävän eri kosketinsoittimilla improvisoitavan esitystradition esiintyessään lausunta- ja improvisaatiotilaisuuksissa yhdessä vaimonsa Lii Hannukkala-Pohjanmiehen kanssa.

Ahti Karjalainen (1907-1986)

Ahti Karjalainen vastasi vuonna 1977 kysymykseen, miksi ihmisen säveltää: "Kai-killa ihmisenä on sisäinen pakko luoda jotakin. Luovaa työtä ei voi rakentaa sen varaan, mitä ihmiset tulevat siiä sanomaan, vaan sen tulee ilmentää ainoastaan tekijänsä sisintä. Sinfonian säveltäjä joutuu paljastamaan tietonsa, taitonsa ja lahjojensa lisäksi koko sielunelämänsä, mikä tuottaa säveltäjälle aina sekä tuskaa että iloa."

Ahti Eino Karjalainen syntyi Oulussa ja paljasti, että ”karkasin Oulusta musiikkiin”. Karjalainen oli säveltäjä, kapellimestari, soittotaiteilija, kuoronjohtaja, musiikkiopiston johtaja ja pedagogi. Hän opiskeli Helsingin konservatoriossa viulun- ja pasuunansoittoa sekä sävellystä vuosina 1922-1931. Vuosina 1932-39 Karjalainen opiskeli Viipurin musiikkiopistossa, missä hän suoritti viulunsoiton diplomin ja toimi myös pasuunansiton opettajana. Vuodesta 1942 Karjalainen opiskeli Sibelius-Akatemiassa, suoritti kapellimestarikurssin sekä vuonna 1945 sävellysdiplomin.

Karjalainen toimi viulun-, alttoviulun- ja pasuunansoittajana eri orkestereissa; Helsingin kaupunginorkesteri, Radio-orkesteri, Viipurin Musiikinystävien orkesteri ja Tarton kesäsinfoniaorkesteri. Lisäksi 1940- ja 1950-luvuilla hän johti monia kuoroja sekä harrastelijaoorkestereita. Vuodet 1950-55 Karjalainen oli Jyväskylän musiikkiopiston varajohtaja, musiikin teorian, viulun- ja pasuunansoiton opettaja, sinfoniaorkesterin ja sekakuoron johtaja sekä vuodet 1955-58 sinfoniaorkesterin kapellimestarina sen siirrytyä Jyväskylän Orkesteriyhdistyksen alaisuuteen. Vuonna 1963 Karjalainen palasi Jyväskylään, toimi kaupungin musiikinjohtajana ja työskenteli vuoteen 1971 Jyväskylän kaupunginorkesterin kapellimestarina.

Ahti Karjalainen tunnetaan taitavana ja pidettyän pedagogina. Vuodet 1942-1945 hän opetti Sibelius-Akatemiassa pasuunan- ja viulunsoittoa sekä työskenteli lapsiorkesterin johtajana. Vuosina 1956-58 Karjalainen opetti musiikkia Jyväskylän kasvatusopillisessa korkeakoulussa ja vuosina 1958-62 Kotkan seudun musiikkiopistossa, jonka johtajana hän myös toimi.

Karjalainen on pitänyt sävellyskonsertteja Helsingissä, johtanut vierailijana orkesteri-konsertteja eri puolilla Suomea ja vierailut johtamiensa harrastelijaokestereiden kanssa Skandinavian maissa. Lisäksi Karjalainen on toiminut johtajana laulujuhlilla kotimaassa ja ulkomailla sekä tehnyt monia kansainvälistä opintomatkoja.

Karjalaisella on laaja sävellystuotanto, se sisältää yli 100 opusta, sisältäen kaksi sinfonialla, viisi sinfonista runoa, sinfonisen sarjan, alkusoittoja, kaksi viulu- ja sellokonserttoa, pasuunakonsertton, joustorkesteriteoksia, orkesteri- ja pianosäesteiä sooloja, kantaatteja, kuorolauluja sekä näytelmämusiikkia. Karjalainen käytti luovia soitinnusratkaisuja, sävellykset ovat luonnonläheisiä ja usein lämpimän humoristisia. Karjalaisen sävellystuotannossa on kansanlaulun ylistystä, luontolyriikkaa, kuten sirkkojen soiton imitointia, sekä eloisuutta ja leikkisyyttä. Hänen iloisuuttaan kuvastaa mm. ohjelmallinen hytyssinfonia. Karjalaisen soitinnukselle on ominaista erityisen tehokas puhaltimiien käyttö, kiinnostus puhaltimiin ilmenee koko Karjalaisen tuotannossa, hän sävelsi vaskia ajatellen.

Ruusu-Ristin tilaisuuksissa Karjalainen esiintyi säännöllisesti viulu- ja alttoviulu-solistina sekä kuoronjohtajana. Tähän loppuun Karjalainen itse kernaasti lisäisi onnellisena ja kiitollisena, että hän oli Helvi Leiviskän läheinen ystävä ja työtoveri.

Lähteet

Erkki Melartin

Poroila Heikki: *Erkki Melartinin teosluettelo.* Suomen musiikkikirjastoyhdistys, Helsinki 2016.

Ranta-Meyer Tuire: *Nulla dies sine linea. Avauksia Erkki Melartinin vaikutteisiin, verkostoihin ja vastaanottoon henkilö- ja reseptiohistoriallisena tutkimuksena.* Jyväskylä Studies in Humanities 97. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä 2008.

Ranta-Meyer Tuire: *Nähdä hyvää kaikissa. Erkki Melartin opettajana ja musiikkielämän kehittäjänä.* Suomen musiikkikirjastoyhdistys, Helsinki 2008.

Ranta-Meyer Tuire: *Säveltäjä Erkki Melartin pedagogina.* Artikkeli julkaisussa "Musiikkikasvatus. Finnish Journal of Music Education. Sibelius-Akatemia, musiikkikasvatukseen osasto. Helsinki 2009.

www.erkkimelartin.fi

Helvi Leiviskä

Halvorsen Tero: *Cd-levy Helvi Leiviskä, Violin Sonata, Piano Quartet, Symphony No. 3.* Esittelyvihkonen. Finlandia Classics.2012.

Pienipaavola Mikko: *Säveltäjä Helvi Leiviskä näki musiikin ja kumosi ennakkoluulot tuotannollaan.* Yle Areena. 19.12.2018.

Ranta-Meyer Tuire: *Nulla dies sine linea. Avauksia Erkki Melartinin vaikutteisiin, verkostoihin ja vastaanottoon henkilö- ja reseptiohistoriallisena tutkimuksena.* Jyväskylä Studies in Humanities 97. Jyväskylän yliopisto, Jyväskylä 2008.

Ranta-Meyer Tuire: *Nähdä hyvää kaikissa. Erkki Melartin opettajana ja musiikkielämän kehittäjänä.* Suomen musiikkikirjastoyhdistys, Helsinki 2008.

Saulio Sandra: *Säveltäjä Helvi Leiviskä sävelsi ilman muusaa - Musiikin syntymäpäiväkalenteri.* Yle Areena 25.5.2019.

Tarasti Eila: *"Nouse, ole kirkas"* Helvi Leiviskän elämä ja teokset". Kulttuuri-perintöjen akatemia ry, Suomen Semiotiikan Seura ry. Helsinki 2017.

Lähteet

Juhani Pohjanmies

Ala-Könni Erkki, Heikinheimo Seppo, Marvia Einari ym. Otavan iso muusikkitietosanakirja, Keuruu 1978.

Konttori-Gustafsson Annikka ja Lehtola, Jan: *Juhani Pohjanmies - monipuolin muusikko ja unohdettujen sonaattien säveltäjä*. Teoksessa Kartanoista kaikkien soittimeksi II. Pianonsoiton historiaa Suomessa. Toim. Konttori-Gustafsson Annikka, Rahkonen Margit ja Kuikka Markus. Taideyliiston Sibelius-Akatemia. DocMus-tohtorikoulun julkaisuja 13. Helsinki 2019.

Lehtola Jan: Cd-levy Juhani Pohjanmies Works for piano and organ. Esittely-vihkonen. Fuga 2017.

Pajamo Reijo ja Tuppurainen Erkki. Kirkkomusiikki. Teoksessa Suomen musiikin historia. Toim. Aroheimo-Marvia

Liisa ja Kerola-Innala Päivi. WS Bookwell Oy. Porvoo 2004.

Tarasti Eila: "Nouse, ole kirkas" Helvi Leiviskän elämä ja teokset". Kulttuuriporttöjen akatemia ry, Suomen Semiotiikan Seura ry. Helsinki 2017.

Ahti Karjalainen

Ala-Könni Erkki, Heikinheimo Seppo, Marvia Einari ym. Otavan iso muusikkitietosanakirja, Keuruu 1978.

Salmenhaara Erkki. Uuden musiikin kynnyksellä. Teoksessa Suomen musiikin historia. Toim. Aroheimo-Marvia.

Liisa ja Kerola-Innala Päivi. WS Bookwell Oy. Porvoo 2004.

Tarasti Eila: "Nouse, ole kirkas" Helvi Leiviskän elämä ja teokset". Kulttuuriporttöjen akatemia ry, Suomen Semiotiikan Seura ry. Helsinki 2017.

<https://www.kuvakokoelmat.fi/pictures/small/HK19/>

HK19930423_1521.jpg.

Muusikot

Pinja Ukkola

Pianisti Pinja Ukkola valmistui muusikoksi Oulun konservatoriossa vuonna 2018 Eeva Havulehdon johdolla ja on siitä lähtien esiintynyt soolopianistina sekä lied- ja kamaripianistina erilaisissa tilaisuuksissa Suomessa. Hän opiskelee Taideyliopiston Sibelius Akatemiassa opettajanaan Kirill Kozlovski ja tekee musiikkipedagogian opintoja myös Metropolia ammattikorkeakoulussa. Pinja on toiminut Ruusu Ristiry:n "hovipianistina" Helsinkiin muuttuaan ja järjestää ry:n tilaisuuksiin toivottua musiikkia. Per speculum in enigmatae -konserttsiarjan suunnittelu ja toteutus yhteistyössä Ruusu Ristin ryn kanssa on hänen suurin projektinsa tähän mennessä.

Kuva: Sven Seebeck

Salla Kakkuri

Salla Kakkuri aloitti viulun soiton opinnot 4-vuotiaana Huittisten musiikkiopistossa Sirpa Peteliuksen oppilaana. 2018 hän siirtyi Metropolia ammattikorkeakouluun opiskelemaan musiikkipedagogiikkaa soiton opettajanaan Seppo Reinikainen ja Seppo Tukiainen.

Alma Antila

Alma Antila (s. 1998) aloitti sellonsoiton 6-vuotiaana Kankaanpään musiikkikopistossa. Opinnöt jatkuivat Sami Mäkelän oppilaana Helsingin Konservatoriossa, josta Alma valmistui jouluna 2019. Nykyään hän opiskelee Metropoliassa musiikkipedagogiksi Samuli Peltosen johdolla. Vuonna 2017 Alma Antila esiintyi Pori Sinfoniettan solistina. Hän on soittanut monissa orkesteereissa, kuten Helsinki Concordiassa, Tawastia Sinfoniassa, Hyvinkäään orkesterissa ja Sinfoniaorkesteri Vivossa. Hän toimii myös kamarimuusikkona Elaine Quartet -jousikvartetissa ja Collegium Musicum -kamariorkesterissä. Alma on ollut konserttiertueella Unkarissa Jalas Chamber -jousiorkesterin kanssa ja Madeiralla lyhyessä opiskelijavaihdossa.

Ilmari Leisma

Tenori Ilmari Leisma opiskelee päätoimisesti klassista laulua Metropolia Ammattikorkeakoulussa ja on valmistunut Helsingin Konservatoriossa vuonna 2018. Leisman viimeaisia rooleja oopperalavalta ovat Nemorino G. Donizettin Lemmenjuomassa (OperaExtravaganza), Flavio V. Bellinin Normassa (Teatro Productions), sekä John Styks J. Offenbachin Orfeus manalassa -operetissa (Helsingin Konservatorio). Leisman repertoariin kuuluu myös kattavasti lauluja sekä oratoriomusiikkia. Leisma osallistui Mikko Franckin ja Rilla Kyykän oopperamestarikurssille vuonna 2019.

Kuva: Heikki Tuuli.

Jenni Jurmu

Jenni Jurmu on Kokkolassa, Centria ammattikorkeakoulussa musiikkipedagogiaa opiskeleva 23-vuotias sopraano. Jurmun laulunopettajana toimii Annika Mylläri, mitä ennen hän oli Mari Klemettilän opissa Oulun konservatoriolla. Jenni valmistui Oulun konservatoriolta muusikoksi vuonna 2019, minkä opintojen lomassa aloitti työskentelyn liedin parissa pianisti Pinja Ukkolan kanssa. He ovat osallistuneet yhdessä liedkursseille, kuten Suomen Lied Akatemian mestarikurssille vuonna 2017 ja jatkaneet yhteistyötä siitä lähtien.

Maria Vuorinen

"Klassinen musiikki tarjoaa maailman täynnä mahdollisuuksia, meidän tehtäväämme on tehdä siitä omanlaisemme." Luonteeltaan Maria on aina ollut taiteilija, ja jo viisivuotiaana ensimmäisistä soittotunneista saakka on ollut selvää, että taide ja musiikki tulevat kulkemaan käsi kädessä läpi hänen elämänsä. Tällä hetkellä Maria viimeistelee kieltenopettajan tutkinnon lisäksi instrumenttipedagogin opintojaan Metropolia AMK:ssa pääaineenaan alttoviulu. Instrumenttiopintojen ja orkesteriproduktioiden ohella hän keikkailee aktiivisesti myös monipuolisissa kamarimusiikkikokoonympäristöissä niin altolla, viululla kuin sopraanoona sekä opettaa viulu- ja alto-oppilaidensa lisäksi myös ilmaisutaitoa. Monitaitteellisuus ja improvisatioteatteri maustavat klassisen taustan tuomaa kokemusta Marian ilmaisussa ja opetusfilosofiassa: Klassista musiikkia, kuten elämää, ei kannata ottaa aina liian vakavasti!

Jussi Littunen

Pianisti Jussi Littunen valmistui muusikoksi Helsingin konservatoriolta Antti Hotin johdolla, ja tällä hetkellä hän opiskelee Taideyliopiston Sibelius-Akatemiassa Ilmo Rannan johdolla. Pääaineensa pianon B-tutkinnon, hän suoritti keväällä 2019 erinomaisin arvosanoin. Jussi pyrkii monipuoliseen muusikkouteen esimerkkisi tekemällä aktiivista yhteistyötä laulajien kanssa sekä rikastamalla ohjelmistoaan mm. vähemmälle huomiolle jääneiden suomalaissäveltäjien musiikilla. Hän on esiintynyt useilla paikkakunnilla Suomessa niin sooloosittajana, lied- ja kamari-muusikkona, orkesterisoittajana kuin ooppera- ja operettituoannoissakin. Jussi on palkittu konserttipalkinnolla Helsinki lied -kilpailussa vuonna 2015 yhdessä baritoni Veikko Vallinojan kanssa (alle 25-vuotiaiden sarja) sekä Pianoaura-kilpailussa Turussa vuonna 2013.

Kuva: Essi Lind

Fanny Hellström

Fanny Hellström valmistuu musiikkipedagogiksi joulukuussa 2020 Metropolia ammattikorkeakoulusta, pääaineenaan klassinen laulu. Hänen opettajansa on oopperalaulaja Ritva-Liisa Korhonen. Fanny on esiintynyt Oulun Kaupunginteatterin musikaalissa My Fair Lady sekä T. Tuomelan oopperassa Neljäntienristeys. Muuta esiintymiskokemusta hän on saanut ooperista Die Lustigen Niebelungen roolissa Kriemhilde sekä kuorolaulajana oopperasta Figaron häät, Åbo Svenska teaternissa.

Kiitämme vilpittömästi!

Heikki Poroilaa, musiikkikirjastonhoitajaa, Erkki Melartin-seuran sihteeriä ja Melartinin teosluetteloon kirjoittajaa kiitämme kaikista ihmetsiöistä konserttisarjamme ja mielenrauhamme hyväksi. Kului vain kahdeksan minuuttia Heikille lähettämäni avunpyynnön ja häneltä saatujen nuottien välillä. Kiitos Heikki, teet helpoksi soveltaa Erkki Melartinin elämäniisauden *"Nähdää hyvää kaikissa ja kaikessa"*.

Pekka Kivistä, jyväskyläläistä kansakoulunopettajaa ja kalliomalaus-professoria. Kiitos Pekka, että olit meidän Ahti-asantuntijamme luodessamme kuulokuvaa Ahti Karjalaisen sävellyksistä ja etsiessämme hänen soivaa ilmaisutapaansa. Välitit meihin Ahdin eloisaa elämäniloa, sillä *"olenhan minä Ahtia usein pianolla säestänyt"*.

Eila Tarastia, Helvi Leiviskä-tutkijaa, pianistia ja pianonsoitonopettajaa kiitämme kaikesta Leiviskän musiikin hyväksi tekemästä työstä. Kiitos Eila kaikista Leiviskän piano- ja vokaaliteosten esityksistä sekä hänen elämäkkerran ja teosluetteloon jukaisusta.

Anneli Sallista, kiteeläistä kanttori-urkuria ja pianonsoiton opettajaa kiitämme konserttisarjamme säveltäjien teosten esityksistä ja ruusuristiläisen musiikkiesitystradition jatkamisesta. Kiitos Anneli! Kaikesta.

Ruusu-Risti ry:tä kiitämme konserttisarjan toteuttamisen mahdollisesta.

Kulmakoulusäätiötä kiitämme konserttisarjan taloudellisesta tuesta.

30.8.2020. Aija Tuukkala

Konserttisarja

pe 4.12.2020 Helsinki

klo 18.00 Ruusu-Ristin Temppeli, Merimiehenkatu 31

su 17.1.2021 Jyväskylä

klo 15.00 Ruusu-Ristin Temppeli, Aittokalliontie 3

su 14.3.2021 Tampere

klo 15.00 Tampereen konservatorio, Pyynikkisali,
F. E. Sillanpääkatu 9

su 21.3.2021 Siilinjärvi

klo 12.00 Ruusu-Ristin Temppeli, Asematie 12

su 23.5.2021 Turku

klo 15.00 Taidekappeli, Seiskarinkatu 35